

**ВАЛЕНТИН КОРОВИН
НИКОЛАЙ ГОГОЛ
1809–1852**

Превод от руски: Маргарита Миланова, 1987

chitanka.info

Николай Гогол (1809–1852) е роден в Украйна, в дворянско семейство, на което не са били чужди литературните интереси. Завършва гимназия в гр. Нежин. Опитва да пише още като ученик. След гимназията заминава за Петербург с мечтата да работи в полза на просвещението и държавата и да опита възможностите си в литературата. През 1829 г. издава под псевдонима В. Алов романтичната поема „Ханс Кюхелгартен“, която публиката и критиката посрещат недоброжелателно и с насмешка. Едва в края на 1829 г. успява да си намери чиновническо място. Продължава да пише, но сега проза на теми из народните предания и бит на Украйна, които са му близки. През 1831 г. излиза първата част от цикъла „Вечери в чифлика край Диканка“. Книгата донася на Гогол нечуван успех. На читателите и критиката се харесва ярката романтика на повестите, сочният им национален колорит, хуморът и увлекателната фантастика. За писателя се отварят вратите на прочутите салони, той се запознава с А. Пушкин, В. Жуковски. През 1832 г. излиза втората част на „Вечерите...“, която напълно затвърдява славата на младия писател.

През 1834 г. Гогол чете в Петербургския университет курс по обща история. Замисля няколко исторически произведения, част от които влизат в сборника „Арабески“ (1835). През същата година написва историко-патриотичната повест „Тарас Булба“, която влиза в сборника „Миргород“ (1835). От това време романтичното начало в творчеството на Гогол макар да не изчезва, по се подчинява на други, реалистични принципи на писане.

Една след друга излизат нови негови творби. В Пушкиновото списание „Современник“ се отпечатва повестта „Нос“, включена в нов цикъл — „Петербургски повести“. Гогол работи над комедиите „Женитба“ и „Тевизор“. След поставянето на „Ревизор“ през 1836 г. на петербургска сцена и предизвиканото от нея негодувание на реакционните кръгове, Гогол заминава за чужбина. В Швейцария работи усилено над главната си творба — „Мъртви души“, замислена преди завършването на „Ревизор“. В Париж до него стига трагичната вест за гибелта на Пушкин. Гогол решава да остане да живее в чужбина. Едва през 1839 г. се връща за кратко време в Русия.

През 1841 г. в Рим писателят завършва първата част на „Мъртви души“ и отново пристига в Русия, за да я отпечата. Тя излиза през 1842

г. Впечатлението от „Мъртви души“ е огромно. По думите на А. Херцен „Мъртви души“ „разтърсват цяла Русия“.

Гогол е изпълнен с желание да завърши творбата си. Отново заминава за чужбина и се установява в Рим. Там завършва повестта „Шинел“, комедията „Женитба“, прави нова редакция на „Тарас Булба“. През 1842 г. излиза четиритомно издание на негови събрани съчинения. Но работата му над втория и третия том на „Мъртви души“ върви все по-трудно. Според замисъла на Гогол главните герои на „Мъртви души“ е трябвало да се пречистят и да станат идеални положителни образи, символизиращи нравственото богатство на истинския руски характер. Липсват обаче обективни условия за тяхното чудотворно преобразяване. Гогол търси причините не в реалните обстоятелства на тогавашния руски живот, а в себе си, в своя талант, в „малките“ си духовни сили. Настъпва кризата, Гогол все повече се прониква от религиозния мироглед и се чувства виновен, че е оклеветил любимата си родина. Най-ясно се изразява тази криза в „Избрани места от кореспонденцията с приятели“ (1847), книга, която от една страна съдържа поразителни прозрения, а от друга защитава самодържавието, крепостничеството и църквата. Против тези страни на „Избраните места...“ гневно пише великият руски революционен демократ В. Белински в прочутото си „Писмо до Гогол“. Критиката на Белински има потискащо действие върху Гогол.

През май 1848 г. той се връща в Русия, установява се в Москва и отново се заема с работа над втория том на „Мъртви души“. Но болезнено религиозното му състояние все повече се засилва, самоизтезаването му стига до крайност и през 1852 г. в пристъп на отчаяние той изгаря втория том от творбата си, а след няколко дни умира от изтощение на силите.

Творчеството на Гогол оказва огромно влияние върху руската литература. Включените в този сборник негови повести ще дадат представа на читателя за Гоголевата фантастика и донякъде за нейната еволюция.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.